

N:o 16.

Ank. till Riksd. kansli den 14 maj 1892, kl. 11 f. m.

Första Kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2, angående tillsättande af en komité för utredning af frågan, inom hvilken tid tillväxt i statsverkets af nya eller ökade skatter oberoende tillgångar kan medgifva grundskatternas afskrifning.

I motion n:o 36 inom Första Kammaren hafva herr *C. Fr. Wærn* med flere ledamöter af kammaren anført, att, då det för försvarets ändamålsenliga och snara ordnande vore nödvändigt, att svenska folket åtog sig ökade skattebördor, hvilkas belopp borde afpassas efter försvarets behof och folkets förmåga att dem bära, men de båda frågorna om försvarets ordnande och grundskatternas afskrifning måste samtidigt behandlas, dervid borde tillses, att landets skatteförmåga icke öfveransträngdes för att ersätta statsverket den förlust, som grundskatternas afskrifning skulle medföra, och sådant desto hellre, som det med hänsyn till den förhöjning af jordegendomarnes värden, hvilken måste varda en följd af grundskatteafskrifningen, skulle vara orättvist att för denna afskrifning betunga icke jordegande samhällsklasser med

nya eller ökade skatter. Nämnda afskrifning borde derföre, när den beslötes, försiggå endast i den mån statsverkets öfriga tillgångar det medgäfvde, och då för uppskattning af den tid, inom hvilken motsvarande förhöjning i dessa tillgångar kunde förväntas, en utredning vore nödvändig, hafva motionärerne hemställt, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t ville tillsätta en komité med uppdrag att utreda den tid, inom hvilken tillväxt i statsverkets af nya eller ökade skatter oberoende tillgångar snarast anses kunna medgifva grundskatternas afskrifning, och att denna komité måtte åläggas att så tidigt inkomma med sin utredning, att den nådiga proposition, Kongl. Maj:t derpå kunde vilja göra, kunde aflåtas till den Riksdag, som sammanträder den 15 januari 1893.

Första Kammarens femte tillfälliga utskott, till hvilket denna motion blifvit remitterad, får, beträffande beloppet af den statsinkomst, som genom omförmälda grundskatteafskrifning skulle upphöra, hänvisa till Kongl. Maj:ts till denna Riksdag aflåtna nådiga proposition n:o 3 angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter m. m. samt dervid fogade statsrådsprotokoll. Deraf inhemtas att, sedan de räntor, hvilka frinjutas af rusthåll för rustningens fullgörande och således i sjelfva verket blifvit förvandlade till rustningsprestation, äfvensom några andra mindre betydande ränte- och kronotionebelopp frånräknats, beloppet af de grundskatter, som skulle kunna ifrågakomma till afskrifning, utgör något öfver 3,220,000 kronor. Om och när en grundskatteafskrifning kommer att ega rum, läser dock, i öfverensstämmelse med hvad hittills, då förslag om sådan afskrifning varit å bane, den privilegierade ställning jordbruket hittills intagit derutinnan, att bevillningen för jordbruksfastighet förhåller sig till bevillningen för annan fastighet som tre till fem samt att inkomst af det å jordbruksfastighet nedlagda arbete och derå använda driftkapital är från bevillning befriade, böra upphöra, och om, såsom Kongl. Maj:t i dess till Riksdagen innevarande år aflåtna nådiga proposition n:o 4 föreslagit, bevillningen för jordbruksfastighet vid en grundskatteafskrifning höjes från 3 till 6 öre för hvarje fulla ett hundra kronor af taxeringsvärdet, erhåller härigenom statsverket en ökad inkomst af omkring 660,000 kronor, hvarigenom den förlust statsverket kommer att vidkännas genom grundskatternas afskrifning nedgår till omkring 2,560,000 kronor. Men äfven detta belopp är likväl, om ock i förhållande till hela statsbudgeten obetydligt, nog stort för att vid dess eftergifvande varsamhet bör iakttagas.

Vidkommande derefter förslaget att genom en komité utreda, inom hvilken tid en mot grundskatterna svarande tillväxt i statsverkets af nya eller ökade skatter oberoende tillgångar må vara att påräkna, så har skatteregleringskomitén i sitt den 13 september 1882 afgifna underdåniga utlåtande och förslag angående skatteförhållandena i riket sid. 327 lemnat en utredning rörande påräknade statsinkomster, som ej inflyta genom skatter, hvarvid beträffande särskildt jernvägstrafik-medlen komitén ansåg sig behöfva infordra yttrande från kongl. styrelsen för statens jernvägstrafik. I detta yttrande antogs netto-behållningen af trafiken småningom komma att stiga, och beräknades enligt en bifogad tabell år 1896 skola uppgå till 9,690,000 kronor. Den till statsverket öfverlemnade nettobehållningen har dock under hvarterdera af de sistförflutna tre åren utgjort allenast 6,500,000 kronor. Tydligt är att åtskilliga på beräkningarne inverkan omständigheter, hvilka vid afgifvande af detta yttrande icke kunnat förutses, sedermera tillkommit.

Utskottet, som i öfrigt får hänvisa till nämnda af skatteregleringskomitén verkställda utredning, finner sig böra framhålla, huru svårt, ja nästan omöjligt, det i sjelfva verket är att för en längre framtid verkställa tillförlitliga beräkningar, vare sig i det af motionärerna föreslagna syfte eller öfver den ökning i statsutgifter, som efter hand må komma att ega rum. På grund häraf och då dylika beräkningar, der de anses behöfliga, kunna verkställas med mera sakkäntedom inom vederbörande embetsverk än af en komité, får utskottet hemställa,

att motionen icke måtte till någon kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 maj 1892.

På utskottets vägnar:

O. M. BJÖRNSTJERNA.

Reservation

af herrar *Casparsson* och grefve *Spens* mot vissa delar af motiveringen.